

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Пелех Катерина Богданівна,
курсант 203 н.г. ННІ №3 НАВС,
Науковий керівник: **Федоровська Н.В.,**
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
ННІ №3 Національної академії
внутрішніх справ, майор поліції

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Діяльність поліцейських є запорукою функціонування правового суспільства, забезпечення охорони прав, свобод і законних інтересів громадян України. На правоохоронні органи покладено конституційний обов'язок забезпечувати державну безпеку й цілісність України. У надскладний період героїчного спротиву нахабній російській агресії поліцейські – від рядового до генерала – ефективно протидіють злочинності та забезпечують правопорядок, самовіддано боронять суверенітет і недоторканість країни. Національна поліція, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про Національну поліцію» сприяє забезпеченню, відповідно до Законів України «Про правовий режим воєнного стану».

Питання вдосконалення діяльності поліцейських постало із повномасштабним нападом російської федерації на Україну, що в свою чергу, зумовило необхідність розширити повноваження Національної поліції на період дії воєнного стану, реформування законодавчої бази. Діяльність будь-якого органу влади реалізується відповідно до законодавчих актів; саме законодавством встановлений порядок діяльності, функції та повноваження поліцейських органів, тому якість нормативно-правової бази безпосередньо впливає на ефективність діяльності органів Національної поліції України в умовах воєнного стану. Діяльність Національної поліції України врегульована Конституцією України, міжнародними договорами, законами України, а також низкою підзаконних нормативно-правових актів, що деталізують законодавчі положення [1]. Серед міжнародно-правових актів важливе місце посідає Резолюція № 690 1979 року Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію», яка закріпила етичні засади діяльності поліцейського, його статус та обов'язки під час війни й інших надзвичайних обставин [2].

З метою оптимізації діяльності поліції, зокрема під час дії воєнного стану законодавець в березні 2022 року вносить зміни та доповнення до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Згідно з пунктом 24 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його введення на всій території України або в окремій місцевості. Крім того, статтею 24 цього Закону визначено додаткові повноваження поліції та встановлено, що у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості [3]. В Україні військові командування можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану.

Слід зазначити, що Верховна Рада України розширила повноваження Національної поліції на час воєнного стану прийнявши Закон України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану», зокрема внесено зміни до статі 23 Закону України «Про Національну поліцію».

Національна поліція безоплатно зможе отримувати інформацію від державних органів, місцевої влади, державних юридичних осіб, зокрема, щодо військовополонених. Відповіді за запитом мають надходити протягом трьох днів, а у разі неможливості, підлягає виконанню протягом десяти днів. Якщо поліцейському буде відмовлено в запиті, орган, що не виконав запит має повідомити про причину відмови.

Також поліція отримує право на конвоювання затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі; та - право утримання в ізоляторах осіб, затриманих за кримінальні або адміністративні правопорушення. До них буде застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Поліцейським представлено право застосовувати заходи примусу до осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без урахування окремих обмежень та заборон, визначених законом (зокрема, дозволяється застосування заходів примусу без попередження, нанесення ударів спеціальними засобами без обмежень щодо локації їх нанесення, а також застосування вогнепальної зброї) [4].

Правоохоронці отримують повноваження на оперативне розмінування – виявлення, знешкодження та знищення вибухівки, які є

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

засобами вчинення правопорушень, техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події.

Також розширюється співробітництво Національної поліції з Європолем з правом на збір біометричних даних.

Поліцейський, який виконує службові обов'язки в цивільному одязі, зобов'язаний завжди мати при собі спеціальний жетон. Поліцейському заборонено знімати з однострою спеціальний жетон чи приховувати його.

Утім під час дії воєнного стану поліцейському, який виконує службові обов'язки в цивільному одязі, дозволено діяти за відсутності спеціального жетона, відповідно до змін в статті 20 Закону України «Про Національну поліцію». Йдеться про ситуації, коли його наявність перешкоджає проведенню оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій, виконанню завдань в умовах режиму секретності або здійсненню заходів із забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а також спеціальних заходів із забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів, або під час здійснення повноважень поліції під час дії воєнного стану. Крім того, скасовано вимогу, за якою поліцейські були зобов'язані під час виконання службових обов'язків із використанням засобів індивідуального захисту розміщувати на них ідентифікаційний номер або спеціальний жетон. Також регламентовано зміни в частині 9 та 10 статті 42 Закону України «Про Національну поліцію» про те, що під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу, передбачені цією статтею стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених статтею 43, частинами четвертою та п'ятою статті 45, а також частиною дев'ятою статті 46 цього Закону [4].

Відповідних змін зазнав і Закон України «Про дисциплінарний статут Національної поліції», зокрема було доповнено розділом п'ятим в якому регламентовано про особливості проведення службового розслідування в період дії воєнного стану [4]. Таким чином, навіть в період дії воєнного часу, у разі порушення поліцейським службової дисципліни, за наказом керівника поліції, може бути проведене службове розслідування щодо такої особи.

Підставою для призначення службового розслідування є звернення громадян, посадових осіб, інших поліцейських, засобів масової інформації або безпосереднє виявлення посадовою особою поліції дисциплінарного проступку.

На час розслідування поліцейського можуть відсторонити від посади (строк службового розслідування становить 15 днів, але може бути продовжений до 30 днів). А у разі визнання поліцейського винним у вчиненні дисциплінарного проступку, до поліцейського може бути застосоване одне з дисциплінарних стягнень: зауваження, догана, сувора догана, попередження про неповну службу відповідність, пониження у

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

спеціальному званні на один ступінь, звільнення з посади, звільнення зі служби в поліції.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що Верховна Рада прийнявши в березні поточного року законодавчі зміни щодо оптимізації діяльності поліції в сьогоднішній, врегулювала питань діяльності поліції передусім в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Андреев А.В. Адміністративно-правове регулювання підготовки кадрів для Національної поліції України у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання : дис. 238 с. <https://dduvs.in.ua/>
2. Декларація про поліцію: Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803#Text
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>

Сміжак Богдан Васильович

слухач магістратури 2-го курсу
ННІ № 3 НАВС,

Науковий керівник: Федоровська Н.В.
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
ННІ № 3 Національної академії
внутрішніх справ, майор поліції

ФОРМИ І МЕТОДИ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У ПИТАННІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку із російським збройним вторгненням на територію нашої держави та запровадження внаслідок цього Указом Президента України від 24 лютого 2022 року воєнного стану [1], особливо актуальним є питання забезпечення публічної безпеки та порядку працівниками Національної поліції України.

Насамперед слід зазначити, що правопорядок та публічна безпека у суспільстві формуються багатьма факторами, зокрема діями влади, громади, їх взаємодією, законодавством та соціальними змінами.

Відповідно, основною метою діяльності Національної поліції є забезпечення правопорядку та безпеки громадян у будь-якій точці України –